

בג"ץ 18225-06-25
 בג"ץ 24804-06-25
 בג"ץ 25348-06-25
 בג"ץ 31230-06-25
 בג"ץ 7094-08-25
 בג"ץ 7100-08-25

לפני: כבוד המשנה לנשיא נעם סולברג

העותרים בבג"ץ
 18225-06-25:

כרמי גילון ו-37 אח'

העותרת בבג"ץ
 24804-06-25:

התנועה למען איכות השלטון בישראל

העותרת בבג"ץ
 25348-06-25:

משמר הדמוקרטיה הישראלית

העותרים בבג"ץ
 31230-06-25:

האקדמיה למען ישראל דמוקרטית ו-71 אח'

העותרת בבג"ץ
 7094-08-25:

סיעת יש עתיד

העותרים בבג"ץ
 7100-08-25:

1. לשכת עורכי הדין בישראל
2. ראש לשכת עורכי הדין בישראל

נגד

המשיבים בבג"ץ
 18225-06-25 ובבג"ץ
 7100-08-25:

1. ממשלת ישראל
2. ראש ממשלת ישראל
3. שר המשפטים
4. היועצת המשפטית לממשלה

המשיבים בבג"ץ
 24804-06-25:

1. ממשלת ישראל
2. ראש הממשלה
3. ועדת השרים לעניין בחינת הצורך בהחלפת היועצת

המשפטית לממשלה
4. הוועדה המקצועית-ציבורית בראשות כבוד הנשיא
(בדימ') גרוניס
5. היועצת המשפטית לממשלה

המשיבים בבג"ץ
25-06-25348:
1. שר המשפטים
2. שר התפוצות
3. ראש הממשלה
4. ממשלת ישראל
5. היועצת המשפטית לממשלה

המשיבות בבג"ץ
25-06-31230:
1. ממשלת ישראל
2. היועצת המשפטית לממשלה

המשיבות בבג"ץ
25-08-7094:
1. ממשלת ישראל
2. ועדת השרים לעניין בחינת הצורך בהחלפת היועצת
המשפטית לממשלה
3. היועצת המשפטית לממשלה
4. הוועדה המקצועית-ציבורית בראשות כבוד הנשיא
(בדימ') גרוניס

המבקשים להצטרף:
1. מיכאל פואה ו-42 אח'
2. האגודה לזכויות האזרח
3. יהודה שלם ו-53 אח'

בקשות למתן צו ביניים; בקשות לפי פקודת בזיון בית המשפט

בשם העותרים בבג"ץ
25-06-18225:
עו"ד דפנה הולץ-לכנר; עו"ד קמילה אביגייל מיכמן

בשם העותרת בבג"ץ
25-06-24804:
עו"ד אליעד שרגא; עו"ד תומר נאור; עו"ד סתיו לבנה
להב; עו"ד עדן בוים

בשם העותרת בבג"ץ
25-06-25348:
עו"ד יובל יועז; עו"ד דורון ברקת; עו"ד אוהד שפק;
עו"ד רינה ענתי

בשם העותרים בבג"ץ
25-06-31230:
עו"ד רונן ברומר; עו"ד ניקולס גיפס; עו"ד עירא הררי;
עו"ד תמר רוטנברג; עו"ד נעם דהן

בשם העותרת בבג"ץ
עו"ד עודד גזית; עו"ד אלירם בקל
7094-08-25:

בשם העותרים בבג"ץ
עו"ד נדב ויסמן; עו"ד עדי קופל-אביב
7100-08-25:

בשם המבקשים
עו"ד יהודה פואה
להצטרף 1:

בשם המבקשת
עו"ד עודד פלר
להצטרף 2:

בשם המבקשים
עו"ד זהבה גור
להצטרף 3:

החלטה

צו ביניים

1. בהמשך להחלטותי מיום 18.7.2025 ומיום 4.8.2025, ולאחר שבחנתי את טענות הצדדים, ניתן בזאת צו ביניים, המשמר את מצב הדברים כפי שנקבע בצו הארעי. כך, החלטת הממשלה על פיטורי היועצת המשפטית לממשלה לא תיכנס לתוקף, על כל המשתמע מכך, עד למתן החלטה אחרת. בכלל זאת, לא יחול בתקופה זו כל שינוי בסמכויות היועצת המשפטית לממשלה; בסדרי העבודה הנוהגים בינה לבין הממשלה; במעמדן הנורמטיבי של חוות הדעת של הייעוץ המשפטי לממשלה והחלטות רשויות התביעה; ולא יוכרז על מחליף או ממלא מקום.

בקשות לגבי מכתבו של שר התקשורת לעובדי משרדו

2. בהמשך לאמור, הוגשו גם בקשות הנוגעות למכתבו של שר התקשורת לעובדי משרדו, מיום 5.8.2025: בקשה לצו ביניים בבג"ץ 31230-06-25, ובקשות לפי פקודת בזיון בית המשפט (להלן: פקודת הבזיון), בבג"ץ 25348-06-25 ובבג"ץ 7100-08-25. במכתב, שכותרתו היא "הבהרה בנוגע לפעילות מול היועצת המשפטית לממשלה לשעבר", צוין, בין היתר, כי "משרד היועמ"שית המודחת אינו מוסמך לנפק עוד חוות דעת, ואם יעשה זאת – הן יהיו משוללות כל תוקף. הנכם נדרשים לא לקיים חוות דעת מטעם הייעוץ המשפטי לממשלה ללא אישור לשכתי, ולהתייעץ עם לשכתי בכל מקרה של ספק. מעמדה של מיארה וצוותה הוא כמעמד כל אזרח אחר".

3. יש להצר על האמור במכתב. כידוע, הכל חייבים בכיבוד החלטות ופסקי דין של בית המשפט, "ומקל וחומר ניתן לצפות לכך מהמדינה ומכל גורם שלטוני כבעל דין" (בג"ץ 3056/20 התנועה למען איכות השלטון נ' היועצת המשפטית לממשלה, פסקה 9 (1.5.2023) (להלן: בג"ץ 3056/20)). אכן, "כיבוד שלטון החוק הוא יסוד המסד בכל משטר דמוקרטי והוא נבחן, בין היתר, בציות להחלטות וצווים שיפוטיים. חובת ציות זו מוטלת על הציבור כולו ורשויות השלטון אף הן אינן פטורות ממנה. אדרבא, על רשויות אלה מוטלת חובה כפולה ומכופלת לציות להחלטות ולצווים שיפוטיים" (בג"ץ 2144/20 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' יושב ראש הכנסת, פסקה 4 (25.3.2020)); ראו גם:

בג"ץ 4805/07 המרכז לפלורליזם יהודי – התנועה ליהדות מתקדמת בישראל נ' משרד החינוך, פסקאות 34-35 (27.7.2008)). למותר לציין, כי התנהלות שר התקשורת בענייננו – חמורה; סותרת מושפלות יסוד באשר לשלטון החוק. הדברים אף מקבלים משנה תוקף, בהתחשב בכך שהשר הורה לעובדי משרדו לנהוג כאמור. "ידוע הוא, כי המין האנושי צריך לשופט שישפוט בין פרטיו, שאם לא כן 'איש את רעהו חיים בלעו', ויהיה העולם נִשְׁחָת. וכל אומה צריכה לזה יישוב מדיני [...] וישראל צריכה זה כיתר האומות" (דרשות הר"ן, י"א לח).

4. בפני הבקשות שהוגשו לפי פקודת הבזיון ניצבות כמה משוכות, שעניינן, בין היתר, בשאלה – שטרם הוכרעה בפסיקת בית משפט זה – אם ניתן לנקוט בהליכים לפי סעיף 6 לפקודת הבזיון נגד רשויות המדינה (ראו למשל: בג"ץ 1171/24 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר המשפטים, פסקה 5 (12.12.2024) (להלן: בג"ץ 1171/24); בשאלת היחס בין הטענה לבזיון בית המשפט, לבין סעיף 1(א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (שם); ובהבחנה בין צו אופרטיבי לבין צו נורמטיבי-דקלרטיבי, הנושא משמעות הצהרתית בלבד (ראו למשל: בג"ץ 3056/20, פסקאות 6 ו-8; בשג"ץ 306/85 כהנא נ' יו"ר הכנסת, פ"ד לט(4) 485 (1985)).

5. מבלי להביע עמדה באשר לשאלות אלה, סבורני כי בלאו הכי, טרם בשלה העת לנקיטת הליכים לפי פקודת הבזיון, שכן הכלל הוא ש"דיני הבזיון נועדו לשמש 'מוצא אחרון' שיורי, וככאלה, מעצם טבעם, הם חלים רק שעה שמוצו שאר אפשרויות האכיפה" (בש"פ 4072/12 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול, פסקה 20 (7.4.2013); ראו גם: רע"א 3888/04 שרבט נ' שרבט, פ"ד נט(4) 49, 58 (2004) (להלן: עניין שרבט); רע"א 1547/13 שלום נ' יחזקאל, פסקה 8 (16.6.2013)). קשה לומר כי בענייננו מוצו כלל האפשרויות, משאלה טרם נוסו. בפרט, נדמה כי יש מקום לכמה הבהרות, אשר ניתן לקוות, במבט צופה פני עתיד, כי יהיה בהן כדי למנוע המשך התנהלות כאמור; ולמצער 'ליטול את העוקץ' מהתנהלות כזו, בדגש על כך שעובדי המשרד לא ימצאו במבוכה באשר למצב הדברים הנורמטיבי (להבהרת החלטה במסגרת בקשה לפי פקודת בזיון, ראו והשוו, בשינויים המחויבים: בג"ץ 1711/24, פסקה 6 והאסמכתאות שם; על כך שהליך לפי פקודת הבזיון לא נועד להעניש על הפרת הצו השיפוטי בעבר, אלא למנוע את הימשכותה והישנותה של ההפרה בעתיד, ראו למשל: עניין שרבט, עמוד 60; בג"ץ 1067/08 עמותת "נוער כהלכה" נ' משרד החינוך, פסקה 14 (17.5.2010)).

6. אבהיר אפוא, כי בהתאם לצו הביניים ולהחלטותי הקודמות, כאמור לעיל, ובניגוד לאמור במכתב, היועצת המשפטית לממשלה איננה "היועצת המשפטית לממשלה לשעבר"; תוקפן של חוות הדעת של הייעוץ המשפטי לממשלה – בעינו עומד; והדרישה מעובדי המשרד לשנות את התנהלותם הנוהגת לגבי חוות הדעת האמורות – אין לה על מה שתסמוך. הדברים יפים כלפי עובדי משרד התקשורת (כפי שהבהירה גם היועצת המשפטית למשרד התקשורת, במכתבה לעובדי המשרד מיום 5.8.2025), כמו גם כלפי יתר משרדי הממשלה.

7. הבקשות לפי פקודת הבזיון נדחות אפוא, בכפוף לאמור לעיל. יש לקוות כי לא נידרש פעם נוספת להבהרות מעין אלו בהמשך ההליך.

ניתנה היום, ט"ז אב תשפ"ה (10 אוגוסט 2025).

נעם סולברג

נעם סולברג
משנה לנשיא